

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ АСКАНІЙСЬКИХ ТОНКОРУННИХ ОВЕЦЬ ТАВРІЙСЬКОГО ВНУТРІПОРОДНОГО ТИПУ

Таврійський внутріпородний тип асканійських тонкорунних овець створено на основі використання нового напрямку селекції і схрещування з австралійськими мериносами. Його апробовано в складі трьох заводських стад і чотирьох ліній: «Червоний чабан» (лінії 767 і 831), «Асканія-Нова» (лінія 224), «Атманай» (лінія 2533). Провідним репродуктором і селекційним центром нового типу овець визнано племзавод «Червоний чабан» Каланчацького району Херсонської області — базове господарство НАУ з вівчарства. На щорічних аграрних виставках тварини цього господарства протягом останніх десятиліть не мають рівних серед племінних стад тонкорунного вівчарства України.

На основі генетико-популяційних досліджень встановлено, що використання австралійських мериносів у селекційному процесі при створенні таврійського внутріпородного типу асканійських тонкорунних овець не позначилось на величині коефіцієнтів загальної різноманітності овець у популяції, показників співвідносної мінливості ознак, успадкованості і повторюваності продуктивності овець. Це свідчить, що практично не існує проблем консолідації внутріпородного типу овець, пов'язаних зі специфікою закономірностей спадкової мінливості при зміні поколінь організмів у популяції. Адитивний характер успадкування виключає гостроту проблем розщеплення бажаного поєднання ознак продуктивності тварин, забезпечення специфічного рівня гомогенності і гетерогенності овець у популяції, досягнення необхідного ступеня гомозиготності організмів та інших елементів, важливих у селекційній роботі при неадитивному успадкуванні господарськи корисних ознак. При консолідації таврійських мериносів за адитивними задатками продуктивності вирішуються проблеми «досягти», а не «зберегти». Завдяки специфіці адитивного успадкування «збереження» (консолідація при зміні поколінь) досягається майже автоматично в процесі традиційної системи селекції овець.

© М.В. Штомпель, 1999

• Проблеми консолідації таврійського внутріпородного типу зводяться до більш досконалого поєднання комплексу ознак вовнової і м'ясної продуктивності при високій відтворювальній здатності баранів-плідників і вівцематок. У племзаводах «Асканія-Нова» і «Атманай» більше, ніж у племзаводі «Червоний чабан», слід звернути увагу на якісне поліпшення вовнового покриву овець (характер звивистості штапелю, колір жиропоту, вирівняність волокон за тониною, вміст жиру і поту у вовні, загальні властивості руна). Треба також врахувати, що селекційна робота з вівцематками перебуває нижче реальних можливостей генотипу кожного заводського стада овець у породі. Загальний напрям удосконалення і консолідації таврійських мериносів — селекція за настригом і виходом чистого волокна та скоростиглістю і м'ясними формами тварин. Жива маса баранів-плідників має становити 120–130 кг, вівцематок — 60–65 кг, настриг чистої вовни — відповідно 10–12 і 4–5 кг, довжина штапелю — 12–13 і 10–11 см. Молодняк у річному віці — близько 75–80% показників дорослих тварин. Конче потрібно підвищити інтенсивність відбору за складчастістю шкіри, оскільки вівці навіть у заводських стадах стали малоскладчастими, що позначається на рівні вовнової продуктивності. Поліпшення оброслості (наявності довгої і густої вовни на всіх частинах тулуба тварин) — основний шлях удосконалення таврійських мериносів за настригом чистого волокна. Слід розпочати і постійно здійснювати відбір овець за широтними промірами тулуба (удосконалення скоростиглості і м'ясних форм тварин), оскільки значних селекційних зусиль у цьому напрямі ще не проявлялося. Все це дасть змогу Україні мати унікальних у світовій практиці мериносів за поєднанням вовнової і м'ясної продуктивності.

Національний аграрний університет